

fortsætte og fremmes. Der kan imidlertid forekomme kunstværker eller andre kulturgenstande, der er af særlig national interesse, og som derfor bør kunne sikres som en del af den nationale kulturarv. Dette gælder særligt for kulturgenstande, der har opnået en vis alder.

Danmark har ikke hidtil haft en generel lovgivning med det direkte sigte at begrænse udførsel af kulturværdier fra Danmark og dermed sikre disse værdiers forbliven i landet. Derimod har man allerede en række forskellige lovbestemmelser og andre ordninger, der indirekte virker for dette mål. Som eksempler kan nævnes bestemmelserne i museumsloven om afleveringspligt for så vidt angår danefæ, arkæologiske fund, historiske skibsvrag og endvidere bestemmelserne om, at genstande fra museernes samlinger normalt ikke må udskilles af disse.

Danmark har et vidt forgrenet museumsvesen med samlinger, der er righoldige og ganske repræsentative for så vidt angår danske kulturværdier. Der er således meget, som allerede virker for sikring af kulturværdier i Danmark.

På baggrund af den stigende interesse fra udlandet i erhvervelse af dansk kunst og danske antikviteter, som særligt har kunnet konstateres gennem de seneste år, må de gældende danske ordninger til beskyttelse af den kulturelle arv imidlertid nu anses for utilstrækkelige.

Det kan oplyses, at i årene indtil 1976 oversteg importen af kunst og antikviteter eksporten, derefter vendte billedet, og eksporten har i årene siden 1976 oversteget importen.

Det er hovedsagelig USA, Tyskland, Frankrig og England, der fra Danmark importerer kunstgenstande og antikviteter, herunder også de såkaldte »containervarer«, som typisk omfatter afsyrede møbler fra dette århundrede.

Hovedparten af de antikviteter, der indføres i Danmark, stammer fra Sverige.

Trods de nævnte eksporttal må behovet for en begrænsning af udførslen af kulturværdier anses for at være af forholdsvis beskeden størrelse. I langt de fleste tilfælde er de kunstværker, der er blevet solgt ud af landet – under større eller mindre opsigt – ringere end de værker, der allerede findes på danske museer. Men der er blevet solgt værker og genstande, som burde være forblevet i Danmark. Der er tale om et meget begrænset antal, men det bør ikke ske i fremtiden. Derfor må der skabes en adgang til at gribe ind og forhindre udførsel i disse ganske særlige tilfælde.

Reglerne må tilpasses behovet. Derfor har man ikke ønsket at foreslå omfattende, generelle restriktioner, men derimod en forholdsvis begrænset beskyttelsesordning, hvor begrænsningen bl.a. er lagt i definitionen af begrebet kulturværdi. Lovforslagets fastlæggelse af begrebet kulturværdi er således langt snævrere end kulturværdi i almen forstand. Ved fastlæggelsen af de kulturværdier, der skal omfattes af lovforslaget, har det endvidere været af afgørende betydning at nå frem til en afgrænsning, der er alment forståelig, og som indgår i den almindelige bevidsthed. Kulturværdier i lovens forstand er på den baggrund fastlagt som alle kulturgenstande fra før 1660, uanset værdi, endvidere kulturgenstande, der er ældre end 100 år, og som har en værdi på 100.000 kr. eller derover (lovens § 2, stk. 1), og endelig fotografier, som har en værdi på 30.000 kr. eller derover, men uanset alder (lovforslagets § 2, stk. 2).

Det må imidlertid erkendes, at der kan forekomme kulturgenstande, som må anses for umistelige for Danmark, uanset at disse ikke opfylder de nævnte alders- og værdikriterier.

Det foreslås derfor, at der åbnes mulighed for, at ministeren i ekceptionelle tilfælde, hvor hensynet til sikring af landets kulturarv må sættes over hensynet til den individuelle ejer, skal kunne beslutte, at lovens bestemmelser finder anvendelse, selv om lovens almindelige alders- og værdikriterier ikke er opfyldt (lovforslagets § 2, stk. 3).

Konsekvensen af, at kulturgenstande omfattes af lovforslaget, er, at disse genstande ikke må udføres fra Danmark uden særlig tilladelse (lovforslagets § 3). Udførselstilladelser meddeles af det særlige sagkyndige udvalg, Kulturværtdiudvalget, der foreslås nedsat (lovforslagets § 5).

Det er som nævnt kulturministeriets opfattelse, at en dansk beskyttelseslovgivning for kulturværdier på baggrund af det hidtil konstaterede behov, og i hvert fald indtil der foreligger et bredere erfaringsgrundlag, bør udføres som en forholdsvis begrænset ordning.

Det er et andet synspunkt, at det skal gøres attraktivt at medvirke til at værne om Danmarks nationale kulturarv. Derfor stilles der forslag om, at staten skal forpligtes til at afgive købstilbud i de tilfælde, hvor en ansøgning om udførselstilladelse afslås. Den af staten tilbudte pris skal svare til den pris, der kan opnås ved salg i det frie marked (lovforslagets § 11). Det er hermed tilsigtet, at staten skal kunne handle som en fair og rimelig partner i forhold til ejerne i de særlige tilfælde, hvor kulturværdier ønskes bevaret inden for landets grænser. Med en sådan ordning må det antages, at tilskyndelsen til at afhænde uden for landets grænser og til omgåelse af reglerne formindskes og dermed